

Súčasný stav odpadového hospodárstva SR

Opatrné vykročenie Slovenska k recyklujúcej spoločnosti

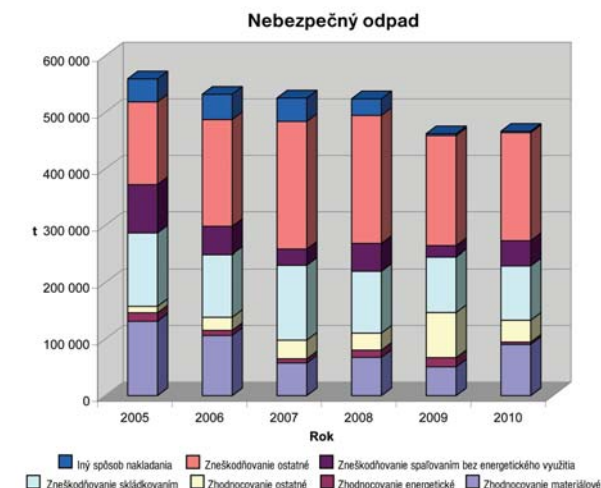
Právny rámec nakladania s odpadom tvorí zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vykonávacie vyhlášky k zákonu. V súčasnosti Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky pracuje veľmi intenzívne na príprave novej právnej úpravy nakladania s odpadom, do ktorej bude transponovaná aj nová rámcová smernica o odpade. Termín stanovený Európskou komisiou – 12. december 2010 – sa nepodarilo dodržať, pretože ide o veľmi významnú právnu normu, ktorá musí garantovať vytvorenie podmienok umožňujúcich aj Slovensku nasmerovať svoje úsilie k budovaniu recyklujúcej spoločnosti.

Program odpadového hospodárstva

Významným dokumentom, ktoré vypracovalo Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci s Centrom odpadového hospodárstva a environmentálneho hospodárstva Slovenskej agentúry životného prostredia, je **Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 – 2015 (POH SR)**. Tento dokument vychádza z dôkladnej analýzy vzniku a nakladania s odpadom v SR v rokoch 2005 – 2010 s využitím dát z databáz informačného systému o odpade RISO, ktorý prevádzkuje Centrum odpadového hospodárstva a environmentálneho manažérstva SAŽP. V hodnotenom období, s výnimkou r. 2009, vzniklo v SR viac ako 10 miliónov ton odpadu ročne, ako uvádza tabuľka.

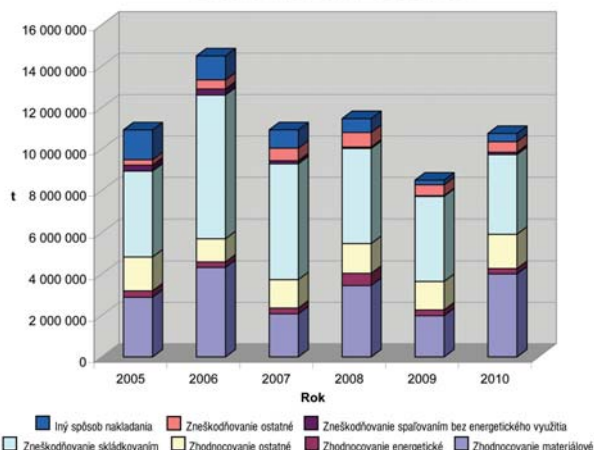
Odpad	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nebezpečný odpad	559 106	531 908	525 134	523 911	462 101	466 422
Ostatný odpad	8 812 069	12 346 288	8 738 805	9 175 671	6 293 035	8 480 612
Komunálny odpad	1 558 263	1 623 306	1 668 648	1 772 426	1 745 494	1 808 506
SPOLU	10 929 438	14 501 503	10 932 588	11 472 008	8 500 630	10 755 539

Výnimočné množstvá odpadu boli vykázané v roku 2006. Tento nárast spôsobilo jednorazové vykázanie výkopovej zeminy vzniknutej pri výstavbe diaľničných privádzačov a tunelu Sitina v Bratislave, ako aj vykázanie trosky v U. S. Steel Košice. Pokles vzniknutého odpadu v roku 2009 je dôsledkom ekonomickej krízy, ktorá mala za následok predovšetkým útlm priemyselnej činnosti, čo sa následne odrazilo aj na znížení množstva odpadu.

odpadu, pričom od 21 % do 25 % nebezpečného odpadu sa skládalo. Energetické zhodnotenie nebezpečného odpadu v hodnotenom období bolo zanedbateľné (menej ako 3 %). Vysoký podiel (26 % – 43 %) zneškodňovania sa realizoval iným spôsobom ako skládkovaním alebo spaľovaním (bez energetického využitia), najmä niektorou z metód D09 (fyzikálno-chemická úprava), D13 (zmiešavanie alebo miešanie), D14 (uloženie do ďalších obalov) alebo D15 (skladovanie pred použitím niektorej z činností D1 až D14).

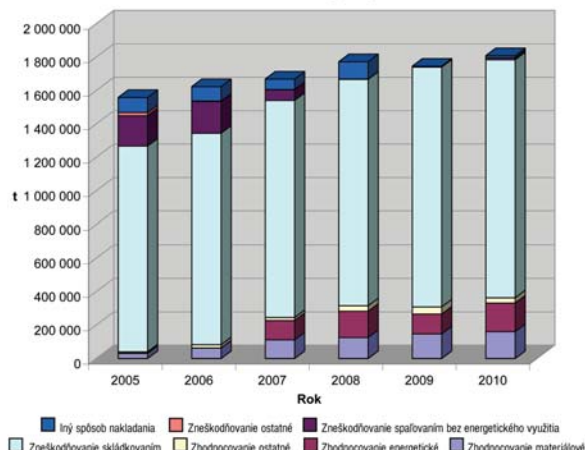
Celkové nakladanie s odpadom

Na Slovensku prevláda **skládkovanie odpadu** nad inými spôsobmi nakladania. V hodnotenom období sa na skládky ukladalo od 37,7 % odpadu v roku 2005 do 50,9 % v roku 2007. Úroveň zhodnocovania nedosiahla ani 50 % a úroveň energetického zhodnocovania sa pohybovala od 1,8 % v roku 2006 do 5,1 % v roku 2008.

Nebezpečný odpad predstavuje vzhľadom na svoje nebezpečné vlastnosti väčšie riziko pre životné prostredie a zdravie ľudí. Vznik tohto odpadu sa pohybuje v rozmedzí od 559 tisíc ton v roku 2005 po 466 tisíc v roku 2010. V rokoch 2009 a 2010 došlo k miernemu poklesu. V hodnotenom období sa zhodnocovalo menej ako 30 % nebezpečného odpadu, pričom trend zhodnocovania je klesajúci. Naopak, vzrastal podiel zneškodňovaného

Komunálny odpad

V nakladaní s **komunálnym odpadom** je situácia ešte horšia. Ukladanie komunálneho odpadu na skládky zostáva aj naďalej najčastejším spôsobom nakladania. Absolútne množstvo komunálneho odpadu ukladaneho na skládky v hodnotenom období vzrástlo z 1 227 144 ton v roku 2005 na 1 431 474 ton v roku 2009. V roku 2010 došlo k miernemu poklesu na hodnotu 1 420 903 ton. Nárast odpadu ukladaneho na skládky bol zaznamenaný aj v percentuálnom vyjadrení zo 78,75 % v roku 2005 na 82,01 % v roku 2009.

Hlavné ciele POH SR do roku 2015

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2015 je minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadom na zdravie ľudí a životné prostredie, ako aj obmedzovanie využívania zdrojov a praktické uplatňovanie hierarchie odpadového hospodárstva, ktorá je definovaná v článku 4 novej rámcovej smernice o odpade. Strategickým cieľom odpadového hospodárstva SR je odklonenie odpadu od skládkovania, resp. znížovanie množstva odpadu ukladaných na skládky. K tomu je potrebné: (1) zaviesť opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu, znížovanie nebezpečných vlastností odpadu a na podporu opätovného použitia výrobkov; a (2) zvýšiť mieru zhodnocovania odpadu vrátane jeho energetického zhodnocovania.

V záväznej časti POH SR sú pre vybrané prúdy odpadu stanovené špecifické ciele v oblasti zhodnocovania a recyklácie v súlade s požiadavkami európskej legislatívy. Na ich splnenie sa vypracovalo okolo 100 opatrení vrátane stanovenia zodpovednosti a určenia termínov plnenia.

POH SR je základným strategickým dokumentom odpadového hospodárstva, a preto prešiel procesom posudzovania podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní

vplyvov na životné prostredie. Tým bol vytvorený priestor pre verejné prerokovanie a pripomienkovanie dokumentu dotknutými subjektmi a verejnosťou. V ďalšom kroku bol POH SR zaradený do medzirezortného pripomienkového konania. Najviac pripomienok prišlo k navrhovaným opatreniam. V snahe vypracovať čo najobjektívnejší dokument, Ministerstvo životného prostredia SR vedie otvorený dialóg so všetkými zainteresovanými stranami. Po prediskutovaní a zapracovaní pripomienok by POH SR na roky 2011 – 2015 mala schváliť vláda SR.

Záver

Slovenská republika vykročila smerom k budovaniu recyklujúcej spoločnosti, i keď zatiaľ opatrne. V celkovom zhodnocovaní odpadu sa darí dosahovať úroveň nad 40 %, pričom materiálové zhodnocovanie, teda recyklácia, dosahuje úroveň 20 – 30 %. Smerovanie k recyklujúcej spoločnosti zatiaľ nie je úspešné v oblasti nakladania s komunálnym odpadom. Tu prevláda skládkovanie a aj celkový trend je nepriaznivý. Treba veriť, že realizácia POH SR a novou právnou úpravou sa podarí túto nepriaznivú situáciu zvrátiť.

Ing. Viera Šimkovicová, CSc.
vedúca odboru odpadového hospodárstva, SAŽP – COHEM

Slováci v Afrike vyrábajú ekologické tehly

Tehly sú vyrobené z odpadu, ktorý vzniká pri spracovaní celulózy. Navyše, táto metóda dokáže ušetriť pri tоне vyrobených tehál minimálne 75 kilogramov emisií oxidu uhličitého, ktorý vzniká pri vypaľovaní tehál klasickým spôsobom. Použití sa dajú na výstavbu domov a administratívnych budov. Tento ekologický stavebný materiál predstavili za účasti ministra životného prostredia SR Józsefa Nagya 6. decembra 2011 v juhoafrickom Durban, a to v rámci medzinárodnej konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy.

Pri výrobe ekologických tehál sa využíva patentovaná technológia spájania, zaručujúca pevnosť tehál. Vyvinula ju slovenská firma v spolupráci s juhoafrickým partnerom. O úspechu projektu svedčí aj fakt, že táto spoločnosť zakladá ďalší spoločný podnik na výrobu ekologických tehál v Juhoafrickej republike, ale aj v iných krajinách.

Minister Jozef Nagy: „Teším sa z úspechu, lebo sa nestáva tak často, že naše know-how sa vyváža do sveta. Slovenský patent pomôže Juhoafrickej republike, druhému najväčšiemu producentovi papiera na svete, zbaviť sa priemyselného odpadu z celulózie, ktoré doteraz končili na skládkach. Navyše sa z odpadu vyrobí lacný stavebný materiál, čoho v Afrike nikdy nebude dostatok. Táto ekologická technológia má však aj globálny prínos. Špeciálne slovenské tehly nahradia vypaľované tehly, čím ročne môžu ušetriť státisíce ton emisií skleníkových plynov.“

17. konferencia zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP 17) a 7. stretnutie strán Kjótskeho protokolu (CMP7) v juhoafrickom Durban sa konala na prelome novembra a decembra. Delegáciu Slovenskej republiky viedol minister životného prostredia József Nagy, ktorý okrem účasti na koordinačných stretnutiach ministrov životného prostredia krajín EÚ, bilaterálnych rokovaní a účasti na sprievodných podujatiach vystúpil s oficiálnym prejavom počas rokovaní na najvyššej úrovni.

Beatrice Hudáková
MŽP SR